

Nr 233.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående viss reglering av handeln med färsk torsk; given Stockholms slott den 27 mars 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 27 mars 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, anför:

Den 28 juni 1935 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla fem sakkunniga för att, i enlighet med av mig angivna riktlinjer, verkställa utredning och avgiva förslag rörande åtgärder till främjande av fiskerinäringens avsättningsmöjligheter, ävensom att, i samråd med cheferna för utrikes- och handelsdepartementen, om så erfordrades förordna en i handelspolitiska frågor sakkunnig person att biträda utredningsmännen.

Genom beslut samma dag tillkallade jag såsom sakkunniga ledamoten av riksdagens andra kammare, hemmansägaren O. Jeppsson, ordförande, samt fiskeriintendenten N. W. Rosén, landstingsmannen H. Levin, fiskaren Adolf Larsson och fiskhandlaren John Truedsson. Vidare förordnade jag den 13

januari 1936, i samråd med cheferna för utrikes- och handelsdepartementen, andre sekreteraren i utrikesdepartementet C. O. Gisle att såsom sakkunnig i handelspolitiska frågor biträda de sakkunniga.

De sakkunniga, vilka antagit benämningen 1935 års fiskeriutredning, hava den 22 januari 1936 framlagt ett betänkande åtföljt av dels förslag till förordning om viss reglering av handeln med annan färsk fisk än strömming, dels ock två alternativa förslag till instruktion för en statlig fiskerinämnd.

Efter remiss hava yttranden över förslaget avgivits av kommerskollegium, lantbruksstyrelsen samt länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Gävleborgs, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län. Kommerskollegium har vid sitt utlåtande fogat yttranden från Stockholms, Östergötlands och Södermanlands, Smålands och Blekinge samt Skånes handelskamrar, från handelskamrarna i Göteborg, Karlstad och Gävle samt från Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare ävensom från Sveriges köpmannaförbund, svenska fiskhandelsförbundet och Göteborgs färskfisk-grossisters förening; därjämte har kommerskollegium vid sitt utlåtande fogat avskrift av protokoll, fört vid sammanträde i Limhamn den 9 februari 1936 med representanter för fiskgrossister i Skåne och Blekinge. Länsstyrelsen i Stockholms län har vid sitt utlåtande fogat yttranden från förvaltningsutskottet i Stockholms län och stads hushållningssällskap och fiskeriintendenten i Österhavets distrikt ävensom från Stockholms läns fiskareförening, Stockholms läns fiskförsäljningsförening u. p. a. och svenska ostkustfiskarnas centralförbund. Länsstyrelserna i Uppsala och Kristianstads län hava vid sina utlåtanden fogat yttrande en var från respektive läns fiskerinämnd. Vid länsstyrelsens i Södermanlands län utlåtande äro fogade yttranden av fiskeriintendenterna i östra distriktet och i Österhavets distrikt samt av ordföranden i länets fiskerikommitté, vid länsstyrelsens i Östergötlands län utlåtande yttrande från länets hushållningssällskaps fiskerikommitté, vid länsstyrelsens i Kalmar län utlåtande yttranden från länets södra hushållningssällskaps fiskerinämnd och dess norra hushållningssällskaps fiskeristyreelse samt vid länsstyrelsens i Malmöhus län utlåtande yttrande från länets havsfiskeförening. Länsstyrelserna i Gotlands, Blekinge, Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län hava vid sina utlåtanden fogat yttrande en var från respektive läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott. Yttrande över betänkandet har slutligen avgivits av Gotlands fiskareförbund samt av Malmö fiskareförening och Limhamns fiskareförening Öresund.

Vissa uppgifter angående fisket och handeln med fisk i Skåne och Blekinge.

De sakkunniga hava till sitt betänkande fogat vissa sifferuppgifter angående fisket av torsk, rödspätta, skrubba, sandskädda och sill i Skåne och Blekinge ävensom angående införseln av nämnda fiskslag. Uppgifterna visa bland annat följande.

Av de angivna fiskslagen fångades år 1933 inom hela riket respektive inom de nu ifrågavarande länen de myckenheter, som angivas i följande uppställning (myckenheten angiven i kilogram).

F i s k s l a g	Hela riket	Blekinge län	Kristianstads län	Malmöhus län
Torsk	10,191,265	940,255	396,880	995,193
Rödspätta	2,197,003	155,350	149,589	72,808
Skrubba och sandskädna	1,777,112	516,985	337,066	271,164
Sill	53,698,675	2,151,850	398,477	1,159,768

Den sammanlagda fångsten för de ifrågavarande tre länen utgjorde alltså förenämnda år:

För torsk	2,332,328 kg
» rödspätta	377,747 »
» skrubba och sandskädna	1,125,215 »
» sill	3,710,095 »

De sakkunniga anföra emellertid, att de verkliga fångsterna i vissa fall torde hava varit större än de uppgivna, i det att fångst, som ej kunnat avyttras eller eljest tillvaratagas, icke upptagits i den officiella statistiken, varifrån de angivna siffrorna närmast hämtats.

Under år 1934 ökade den sammanlagda fångsten inom de tre nämnda länen till följande myckenheter, nämligen

För torsk	3,425,315 kg
» rödspätta	434,706 »
» skrubba och sandskädna	1,127,599 »
» sill	3,801,483 »

Torskfångsten under år 1934 översteg med cirka 50 procent fångsten under vart och ett av de närmast föregående åren. För sill visade år 1934 även en något större fångst än de närmast föregående åren. Sillfisket i Öresund var dock ringa, varemot fiskarena vid sydkusten uppgivas hava måst kasta en del fångster i sjön, då de på grund av den goda tillförseln icke kunnat avsättas till skäligt pris.

Införseln av förenämnda fiskslag uppgick år 1934, enligt av de sakkunniga ur handelsstatistiken hämtade siffror, till följande mängder.

F i s k s l a g	Total införsel		Därav från Danmark	
	kg	kronor	kg	kronor
Torsk	1,215,676	495,342	840,513	320,156
Rödspätta och skrubba	1,201,548	705,898	1,100,841	605,833
Sill	2,092,578	493,155	1,308,856	343,943

De sakkunniga anmärka härtill, att marknaden i Skåne och Blekinge närmast berördes av införseln från Danmark ävensom att införselstatistiken icke vore fullständig, i det att en del fångster, som infördes av danska fiskebåtar direkt från fiskeplatserna, icke upptagits som införsel. Det vore, tillägga de sakkunniga, framför allt torsk och sill, det därvid vore frågan om, men på vissa platser även flundrefiskar. De sakkunniga hade förgäves sökt att under hand inhämta uppgifter om denna direkta införsel. Enligt uppgifter från vissa grossister i Malmö skulle emellertid den direkta införseln dit av torsk hava under år 1934 uppgått till 126,258 kg. De sakkunniga ansågo emellertid denna siffra för låg.

Enligt införselstatistiken uppgick införseln av de ifrågavarande fiskslagen över tullkamrarna i Skåne och Blekinge under år 1934 till följande myckenheter:

torsk	157,936 kg
rödspätta och skrubba	531,063 »
sill	1,117,575 »

De sakkunniga hava i anslutning till de lämnade sifferuppgifterna anført, att vissa missförhållanden förelåge beträffande avsättningen av färsk fisk, särskilt i Skåne och Blekinge, vilka missförhållanden bland annat toge sig uttryck däri att fiskare ofta på grund av bristande avsättningsmöjligheter icke kunde föra i land sina fångster eller endast vissa dagar kunde begiva sig ut på fiske. En ej oväsentlig orsak till de påtalade missförhållandena vore enligt de sakkunnigas mening den bristfälliga organisationen av fiskhandeln. De sakkunniga hava härom anført, att riklig tillförsel av torsk eller sill till en plats till exempel ej alltid utnyttjades i den utsträckning, som borde ske, för att fylla en brist på dessa varor å en annan plats, utan en obehörlig import från utlandet tillgreps såväl av hel fisk som av filéer. Vid andra tillfällen kunde tillförseln väsentligt överstiga marknads behov. Skillnaden mellan engros- och detaljpriser vore ej i vederbörlig omfattning genomförd, vilket hade till följd, att prisbildningen ej finge önskvärd fasthet. I stort sett saknade handeln med färsk fisk enligt de sakkunnigas uppfattning den organisation, som genomförts inom snart sagt alla handelns olika grenar. I längden bleve fiskarena otvivelaktigt lidande därpå.

De sakkunnigas förslag.

De sakkunniga hava ansett, att för avhjälpan av de påtalade missförhållandena en organisation av handeln med ifrågavarande fisksorter borde ske enligt liknande grunder, som följts vid den år 1934 genomförda regleringen av handeln med färsk strömming, d. v. s. att partihandel inom område, där bestämmelserna ifråga förklarats skola äga tillämpning, icke finge bedrivas utan särskilt tillstånd och att detaljhandel inom sådant område ej finge idkas med vara, inköpt från annan än den, som erhållit tillstånd till partihandel.

Beträffande partihandeln inom Skåne och Blekinge hava de sakkunniga ansett det icke vara påkallat att, såsom skett i fråga om handeln med färsk strömming, helt förbehålla densamma åt fiskareorganisationer. De sakkunniga hava i stället förordat, att tillstånd till partihandel i regel lämnades de grossister och organisationer, som för närvarande dreve partihandel. Rörande partihandeln hava de sakkunniga vidare framhållit följande synpunkter.

De betydande fördelar, som genom den tänkta organisationen skulle komma att beredas dessa auktoriserade partihandlare, framförallt genom att detaljhandel inom det ifrågavarande området med de fiskslag, regleringen omfattade, ej — utan efter särskilt tillstånd — skulle få idkas med vara inköpt av annan än auktoriserad partihandlare och den därmed förbundna större fastheten i prisbildningen, syntes motivera, att partihandlarna ålades vissa förpliktelser. Dessa kunde i huvudsak sammanfattas i skyldighet att på ett lojalt sätt utöva sin rättighet, så att svenska fiskares berättigade intressen icke kränktes. De skulle således i första hand göra sina inköp av de fiskslag, regleringen omfattade, från svenska fiskare inom området för regleringen. Endast om dessa ej kunde fylla behovet, borde inköp få ske från annat håll. En partihandlare, som ej i vederbörlig ordning uppfyllde sina förpliktelser, skulle kunna fråntagas tillståndet till partihandel. Kontroll över huru partihandeln utövades bleve vid en sådan reglering av handeln nödvändig. Fiskeriutredningen hade tänkt sig, att denna lämpligen kunde ordnas så, att den, som hade tillstånd att idka partihandel, skulle beträffande vart och ett av de fiskslag, regleringen av partihandeln inom området omfattade, avgiva rapport om den kvantitet han inköpt av svenska fiskare och den kvantitet han importerat. Närmare bestämmelser därom skulle lämnas vid meddelande av tillstånd.

Utredningen hade även under överbäggande möjligheten att närmast inom Skåne och Blekinge genom minimipriser kunna reglera tillförseln till marknaden av vissa fiskslag. Dylik prisreglering hade försöksvis med mycket gott resultat varit anordnad beträffande torsk, kolja, vittling och garnsill i Göteborg. Även i Smögen hade en prisreglering varit anordnad beträffande makrill. Såväl vid en dylik prisreglering som vid den ifrågasatta regleringen av partihandeln kunde begränsningen av tillförseln givetvis komma att drabba såväl svenskfångad som utländskfångad fisk.

I fråga om detaljhandeln hava de sakkunniga, som nämnts, föreslagit att sådan handel inom område, där partihandel med visst fiskslag vore beroende av tillstånd, icke skulle få idkas med fisk, inköpt från annan än den som erhållit sådant tillstånd. De sakkunniga hava emellertid föreslagit vissa modifikationer i denna regel och hava härom anfört:

Då det skulle kunna inträffa, att visst fiskslag eller viss sortering eller kvalitet därav ej skulle kunna erhållas från auktoriserad partihandlare inom området, borde dock i visst fall särskilt medgivande till inköp från annat håll kunna givas. Hinder borde enligt utredningens mening ej heller möta för fiskare att avyttra egen fångst direkt till konsument. Som sådan försäljning borde även räknas försäljning för fiskarens räkning genom hans hustru eller annan familjemedlem. Det förekomme i vissa fall, att fiskaren efter hemkomsten från fisket låte sin hustru ombesörja försäljning av fångsten direkt till konsumenterna. En sådan försäljningsordning borde ej rubbas av den ifrågasatta regleringen av handeln.

De sakkunniga hava föreslagit, att överträdelse av de föreslagna bestämmelserna angående idkande av parti- eller detaljhandel skulle vara belagt med straff.

De sakkunniga hava vidare föreslagit inrättandet av en statens fiskerinämnad för handläggandet av frågor rörande den ifrågasatta organisationen av fiskhandeln. Två alternativa förslag hava i denna del av de sakkunniga framlagts. Vid uppgörandet av det ena förslaget hava de sakkunniga utgått ifrån, att regleringen skulle omfatta endast vissa fiskslag i Skåne och Blekinge och att nämndens handläggning av prisregleringen ävenledes skulle vara begränsad till nämnda landskap. Enligt det andra förslaget skulle däremot nämnden erhålla mera omfattande arbetsuppgifter. De sakkunniga anföra angående det förstnämnda alternativet:

De hade funnit det vara lämpligast, att alla frågor rörande den ifrågasatta organisationen av handeln med vissa slag av färsk fisk, såväl meddelande av tillstånd till partihandel och inköp i vissa fall för detaljhandelsräkning som utövande av kontroll över handeln, handlades av en särskild nämnd, förslagsvis benämnd statens fiskerinämnad. För vinnande av enhetlighet i frågornas behandling och översikt över marknadens läge vore det nödvändigt att ett centralt organ erhöle detta uppdrag. Frågorna vore av sådan art, att avsevärda fördelar torde kunna vinnas, om deras handläggning hänskötes till en särskild nämnd och ej överlämnades till något centralt ämbetsverk. Fiskerinämden skulle utgöras av med fiskerifrågor av förevarande art förtrogna personer, förslagsvis fem till antalet, förordnade av Kungl. Maj:t för viss tid. Såväl det praktiska fisket som fiskhandeln skulle vara representerad.

Jämväl frågor rörande prisregleringar borde enligt de sakkunnigas mening hänskjutas till nämnden. Även om dylika frågor dit hänskötes, syntes det emellertid de sakkunniga — förutsatt att nämndens verksamhet begränsades till Skåne och Blekinge — som om nämndens uppdrag icke skulle få sådan omfattning, att särskilt kansli för nämnden erfordrades; däremot erfordrades en sekreterare att biträda nämnden.

I fråga om det alternativa förslaget eller inrättandet av en fiskerinämnad med mera vittgående arbetsuppgifter, hava de sakkunniga anfört:

Komme handeln med fisk att regleras även inom andra län och till nämnden hänskjutas ytterligare prisregleringsfrågor, torde det bliva nödvändigt att fiskerinämden i likhet med statens jordbruksnämnd erhöle eget kansli med tjänsteman, som handhade ledningen av det löpande arbetet inom nämnden. I så fall syntes nämnden, motsvarande statens jordbruksnämnd, böra bliva ett centralt organ för handhavande av uppgifter, som föranleddes av statliga åtgärder i pris- och avsättningsreglerande samt avsättningsbefordrande syfte på fiskets område. Lämpligt syntes då även vara att ärenden, som stode i samband med andra länders åtgärder i dylikt syfte, överlämnades till nämnden.

Finge fiskerinämden de mera omfattande uppgifter, som sålunda berörts, torde det bliva nödvändigt för nämnden att med uppmärksamhet följa utvecklingen på fiskmarknaden såväl inom som utom Sverige. Nämnden skulle därigenom komma att förvärva sådan kännedom om avsättningsmöj-

ligheterna för fiskets produkter, att den antagligen vid flera tillfällen skulle kunna föreslå eller, i mån av befogenhet, själv vidtaga de åtgärder till befordrande av avsättningen av svenska fiskvaror, vartill nämnden funne förhållandena föranleda. Nämnden skulle även i viss mån kunna tillhandagå intressenter med upplysningar i frågor av denna art. Nämnden skulle därigenom få ej blott en reglerande och kontrollerande uppgift utan även en direkt avsättningsbefordrande. En dylik verksamhet syntes avgjort mera lämpa sig för en nämnd av nu föreslagen art än för ett ämbetsverk, och detta stödde således i sin mån förslaget att handläggandet av frågor rörande reglering av handeln uppdroges åt en nämnd.

För att kunna följa fiskmarknadens utveckling inom landet bleve det nödvändigt för nämnden att hava tillgång till ständiga rapporter rörande tillförseln av fisk till de viktigaste avsättningsplatserna. Det torde kunna ifrågasättas, huruvida ej dylika rapporter skulle kunna läggas till grund för fiskeristatistiken och i samband därmed en omläggning göras av det nuvarande systemet för insamlande av fiskeristatistiska uppgifter. En sådan statistik bleve mera aktuell och kunde lättare utnyttjas för frågor rörande avsättningen än den officiella årsstatistik, som publicerades först över ett år efter det år den avsåg. Utredningen hade emellertid ej anledning att i förevarande sammanhang närmare ingå på denna fråga men hade dock velat beröra den i samband med undersökningen rörande vilka uppgifter som lämpligen skulle kunna hänskjutas till en fiskerinämnd.

Vad angår den föreslagna anordningens tillämpningsområde hava de sakkunniga uppgivit, att de vid utarbetandet av förevarande förslag närmast åsyftat en reglering av handeln med färsk torsk, rödspätta, skrubba (flundra), sandskädda (slätta) och sill i Skåne och Blekinge. De sakkunniga hölle emellertid för sannolikt, att en likartad reglering av handeln i fråga om vissa fiskslag skulle medföra gagn även inom andra delar av landet. De hade därför funnit ändamålsenligt att giva det förslag till förordning, vilket bilagts betänkandet, en sådan allmän form, att Kungl. Maj:t med stöd av förordningen skulle äga att förordna, att densamma under viss tid och inom visst område skulle tillämpas i fråga om visst eller vissa fiskslag. Förordningens tillämpning skulle därigenom lätt kunna anpassas efter rådande lokala förhållanden, och den ifrågasatta regleringen av handeln med färsk fisk torde därigenom erhålla nödig smidighet.

De sakkunniga hava emellertid för närvarande föreslagit endast, att förordningen måtte bringas i tillämpning inom Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län i fråga om förenämnda slag av fisk ävensom av dessa fiskslag framställda färska filéer.

Yttranden.

De sakkunnigas förslag har i huvudsak tillstyrkts av länsstyrelserna i Uppsala och Malmöhus län ävensom av Stockholms läns och stads hushållnings-sällskaps förvaltningsutskott, Stockholms läns fiskförsäljningsförening u. p. a., svenska ostkustfiskarnas centralförbund, ordföranden i Södermanlands läns fiskerikommitté, Kristianstads läns fiskerinämnd, Gotlands fiskareförbund, Malmöhus läns havsfiskeförening, Malmö fiskareförening och Lim-

hamns fiskareförening Öresund. I övrigt hava samtliga de hörda myndigheterna och korporationerna antingen avstyrkt förslaget eller i allt fall ställt sig tveksamma därtill. I vissa av de avstyrkande yttrandena förordas dock samtidigt en förnyad utredning i saken. Kommerskollegium, länsstyrelsen i Södermanlands län, Smålands och Blekinge samt Skånes handelskamrar ävensom handelskammaren i Gävle tillstyrka sålunda ytterligare utredning.

Ur de tillstyrkande yttrandena må här anföras följande.

Länsstyrelsen i Uppsala län har funnit, att de sakkunniga ägde rätt i sitt påstående att handeln med fisk i stort sett saknade erforderlig organisation. Då de framlagda förslagen torde vara ägnade att tillgodose önskemålen därutinnan, ville länsstyrelsen, även om förslagen för Uppsala läns vidkommande ägde jämförelsevis ringa betydelse, för sin del tillstyrka en reglering av fiskhandeln i huvudsaklig överensstämmelse med de sakkunnigas förslag.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har ansett en reglering av fiskhandeln nödig för att bereda fiskarena skälig inkomst av deras näring och har länsstyrelsen funnit en sådan reglering lämpligen kunna ske enligt de i förslaget angivna linjerna.

Gotlands fiskareförbund har ifrågasatt, om icke partihandeln borde anförtros åt fiskareföreningar i likhet med vad som gäller i fråga om strömmingsfisket.

Liknande synpunkter hava framförts av *Stockholms läns fiskareförening*, *Stockholms läns fiskförsäljningsförening u. p. a.*, *svenska ostkustfiskarnas centralförbund* och *Kristianstads läns fiskerinämnd*.

Malmöhus läns havsfiskeförening har funnit det framlagda förslaget kunna tillfredsställa både fiskare och fiskhandlare, vilket torde utgöra en förutsättning för att åtgärderna skulle kunna friktionsfritt genomföras.

Malmö fiskareförening och *Limhamns fiskareförening Öresund* hava funnit vad de sakkunniga föreslagit synnerligen tillfredsställande och hyste den uppfattningen, att de föreslagna åtgärderna skulle bliva till verkligt gagn både för fiskare och fiskhandlare, icke minst därigenom att illojal konkurrens vid fiskförsäljning därigenom skulle kunna förhindras.

Ur övriga yttranden må följande här anföras.

Skånes handelskammare, i vars yttrande *Smålands och Blekinge handelskammare* instämt, har funnit de sakkunnigas syn på ifrågavarande spörsmål böra betecknas såsom i olika avseenden skäligen ensidig och därför ej ägnad att giva en nöjaktig uppfattning av verkliga läget. Till utveckling av sin egen syn på saken har handelskammaren anfört bland annat följande.

Utän tvivel förekomme vid avsättningen av fisk vissa företeelser, som med fog kunde påtalas och som vore till skada lika mycket för allmänheten som för fiskarena och fiskhandeln. Av de upplysningar, som därutinnan kunnat inhämtas, ville det likväl förefalla, som om dessa missförhållanden alltför mycket generaliserats. Först och främst torde sålunda kunna fastställas, att de i huvudsak endast gällde ett fåtal orter, där bristande sammanhållning mellan fiskare och fiskhandlare lett till oregelmässigheter i såväl avsättning som prisbildning samt medfört en i olika avseenden osund konkurrens. Men vad provinserna Skåne och Blekinge i övrigt beträffade torde någon mot-

svarighet därtill icke förefinnas och, om klagomål förekomme, torde dessa väsentligen sammanhånga med de olägenheter, som alltid måste uppkomma på grund av växlande fångster och varans lättfördärliga natur. Men därjämte syntes en generalisering föreliggande såtillvida som de påtalade missförhållandena egentligen endast torde avse avsättningen av torsk. Om vissa fiskslag som spätta, flundra och skädda hade i detta sammanhang överhuvud ej varit tal och vad sillen anginge syntes även den kunna avföras såsom ovidkommande, sedan för ett par år tillbaka vissa prisöverenskommelser årligen träffats mellan vederbörande fiskare och fiskhandlareorganisationer, varigenom avsättningsförhållandena avgjort förbättrats. Såsom redan därav torde framgå hade den föreliggande frågan av utredningen givits väsentligt större proportioner än den i verkligheten hade och, såsom följande utredning torde visa, torde utan egentlig överdrift kunna sägas, att de förhållanden, som ur ren avsättningssynpunkt påkallade uppmärksamhet, väsentligen vore begränsade till torskfisket i Öresund.

Det vore av intresse att något beröra konkurrensförhållandena inom det sydsvenska torskfisket, sådana dessa på senaste tid gestaltats. Såsom en närmare undersökning torde visa, företedde utvecklingen på detta område ingen enhetlig bild. Särskilt i Blekinge och på Skånes ostkust hade trålningen kommit till allt större användning även för torskfisket och där liksom i Danmark hade samtidigt blivit vanligt, att torsken i samband med sortering skures till filé. På den skånska sydkusten fiskades torsk tidvis med bottengarn men merendels med krok, medan däremot fisket i Öresund, där trålning vore förbjuden, till övervägande del skedde med krok och blott någon gång med torskgarn. Tack vare de större fångster, som erhöles med trål och bottengarn liksom genom det rationellare sättet för fiskens tillvaratagande hade särskilt Blekinge- och ostkustfisket visat sig lönande och konkurrensdugligt, ett förhållande, som bland annat bestyrktes av de differenser, som regelbundet förekomme i engroshandelns uppköpspris inom olika kustdistrikt. Som exempel kunde anföras, att dagspriset å torsk vore cirka 12 à 15 öre i Blekinge och på ostkusten, 20 öre i Trälleborg samt 25 öre i Malmö och Hälsingborg. En ytterligare bekräftelse därav torde också ligga i det förhållandet, att Östersjötorsken trots en viss kvalitetsskillnad tillvunnit sig en betydande marknad och funnit avsättning långt upp mot Mellansverige och ända fram mot sundstäderna.

Det syntes tydligt, att det svenska torskfisket i Öresund, alldeles oberoende av fiskhandelns åtgöranden, icke ägde nödig förmåga eller nödiga förutsättningar att gentemot övriga konkurrenter hävda sin ställning.

Handelskammaren har vidare framhållit, att Öresundsfisket arbetade med höga kostnader och med en osedvanligt ogynnsam relation mellan fiskfångsternas totalvärde och värdet av använda redskap och båtar. För år 1933 hade sålunda nämnda relationstal för Öresund uppgått till blott 17 procent, medan det för sydkusten varit 38, för ostkusten 73 och för Blekinge 45 procent.

Handelskammaren har i detta sammanhang även omnämnt vissa synpunkter, vilka framförts från fiskhandelns sida och vilkas riktighet handelskammaren ansett icke kunna ifrågasättas. Handelskammaren har här om anført:

Det hade gjorts gällande, att Öresundsfiskarena ofta icke vore benägna att i den utsträckning, som förhållandena gjorde önskvärt, ändra sina traditio-

nella arbetsmetoder och såvitt möjligt anpassa sig efter avsättningens behov. Som exempel hade framhållits, att det, trots upprepade anmaningar, för handeln icke varit möjligt att på hösten från mitten av augusti, då efterfrågan på torsk började, till oktober förnä Öresundsfiskarna att fiska torsk, enär dessa då helt ägnade sig åt sillfisket. Därigenom hade handeln tvingats att söka leverantörer bland danska fiskare, med vilka förbindelsen av kommersiella skäl måste upprätthållas, även sedan sillfisket upphört och torskfisket blivit igångsatt å den svenska sidan av sundet. Vidare hade påtalats, att de svenska Öresundsfiskarna visade föga intresse för att genom sortering och filéskärning bättre tillvarata fiskens värde, och slutligen hade antytts, att Öresundsfiskarna, även då förhållandena kunde vara lockande, sällan sökte sig utanför sina närmaste fiskevatten.

Handelskammaren har slutligen sammanfattningsvis anfört, att det föreliggande spörsmålet icke vore ett uteslutande avsättningsproblem utan jämväl ett produktions- och konkurrensproblem, samt att detsamma som sådant ägde en påtagligt lokal begränsning. Därav borde enligt handelskammarens mening följa, att de åtgärder, som vidtoges, gäves rimliga proportioner och i första hand inriktades på att söka förbättra produktions- och konkurrensbetingelserna. Handelskammaren förordade därför, att utredningen vidgades och inriktades på att klargöra den sydsvenska fiskerinäringens utvecklingsmöjligheter och konkurrensläge.

Handelskammaren i Göteborg har, vad Göteborgs fiskhandel beträffar, funnit de av de sakkunniga gjorda allmänna påståendena både ensidiga och missvisande. Fiskhandeln i Göteborg vore nämligen icke dåligt organiserad. Att fiskhandeln icke alltid företedde samma organisation som handeln med andra varor vore enligt handelskammarens mening naturligt och berodde dels på fiskets oberäknelighet och dels på varans ömtålighet. Den olägenheten att vid riklig tillförsel priserna kunde falla till belopp, som icke gäve fiskarna skälig ersättning, syntes kunna avhjälpas genom frivilliga överenskommelser om minimipriser. Den erfarenhet därutinnan, som vunnits i Göteborg, varest ett dylikt system tillämpats under någon tid, hade varit uteslutande god. I övrigt skulle enligt handelskammarens uppfattning förbättrade transportförhållanden mer än något annat bidra till att befordra avsättningsförhållandena och råda bot för de av de sakkunniga antydda missförhållandena. Därjämte borde exportmöjligheterna befrämjas. Exporten främjades emellertid icke genom införandet av den föreslagna koncessionerade partihandeln, snarare tvärtom.

Kommerskollegium har anfört bland annat:

Att vissa missförhållanden förefunnes inom fiskhandeln torde icke kunna förnekas. Såsom Skånes handelskammare i sitt yttrande påvisat torde dock de uti nu förevarande utredning avsedda missförhållandena egentligen endast röra handeln med torsk i Malmöhus län och närmast avse i Öresund fångad fisk. Den av handelskammaren förebragta utredningen i ämnet syntes giva vid handen, att det föreliggande spörsmålet måste betraktas icke endast som ett rent avsättningsproblem utan jämväl som ett produktions- och konkurrensproblem samt att detsamma såsom sådant hade en påtagligt lokal begränsning. Vore detta förhållandet, torde det vara tvivel underkastat,

huruvida åtgärder av den art, som fiskeriutredningen nu föreslagit, skulle vara lämpliga och leda till avsett resultat.

Enligt kollegiets mening borde hela frågan upptagas till förnyad utredning.

Kommerskollegium har såsom skäl för förnyad utredning framhållit bland annat, att värdet av den reglering av handeln med färsk strömming, som i viss mån tagits till mönster för den nu föreslagna organisationen av fiskhandeln, blivit mycket omtvistat och att ett stort antal anmärkningar däremot framförts, vilka ännu icke vunnit avgörande.

Likartade synpunkter som de av kommerskollegium sist anförda hava framförts i flera andra yttranden såsom i *Stockholms* samt *Östergötlands och Södermanlands handelskamrars* yttranden ävensom i yttrandena av *handelskammaren i Gävle* och *Sveriges köpmannaförbund*.

I flera handelskamrars yttranden har vidare framhållits, att den föreslagna regleringen av fiskhandeln icke stode väl överens med näringsfrihetens princip.

Handelskammaren i Gävle har ansett det i längden långt effektivare, därest fiskhandeln kunde regleras genom fiskarens egna, på frivillighetens väg skapade organisationer.

Handelskammaren i Karlstad har framhållit, bland annat, att de rådande svårigheterna för avsättning av ett tillfälligt överflöd av fisk borde kunna avhjälpas genom exportfrämjande åtgärder, varjämte handelskammaren uttalat, att åtminstone importen av fisk av mindervärdig kvalitet utan olägenhet torde kunna stoppas.

Liknande synpunkter hava framförts jämväl av *Sveriges köpmannaförbund* och *svenska fiskhandelsförbundet*. Köpmannaförbundet har i samband därmed påpekat, att frakterna för svenskfångad fisk borde nedsättas. Fiskhandelsförbundet, som även framfört ett dylikt yrkande, har därjämte med skärpa vänt sig mot de sakkunnigas uttalande, att handeln med färsk fisk skulle sakna organisation. Förbundet har vidare påpekat, att det förhållandet att skillnaden mellan engros- och detaljpriserna icke alltid strikt hölles, visserligen kunde bero på att ett tillfälligt överskott tryckte marknaden, men att orsaken ofta vore den att fiskarena sålde direkt till detaljister för samma pris, som de begärde att grossisterna skulle betala. Även hände det att fiskarena förbiginge både grossisten och detaljisten för att söka en tillfällig avsättning direkt hos konsumenten. Prisbildningen kunde till följd därav icke få önskad fasthet, men uppenbart vore att, om man under sådana omständigheter ville tala om en desorganisation av handeln, producenten själv bure skulden därtill.

Lantbruksstyrelsen har i sitt yttrande — efter att hava lämnat en detaljerad översikt över fiskpriserna och fångstmängderna inom Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län åren 1920—1934 samt för Blekinge även för år 1935 — anført, att fisket inom nämnda län haft att under några år kämpa med betydande svårigheter, framför allt beroende på det dåliga sillfisket. Beträffande Blekinge och Kristianstads län hade emellertid fisket förbättrats under

de två senaste åren, varjämte avsättningsförhållandena blivit bättre. För Malmöhus läns sydkust hade även en förbättring inträtt, men vid länets Öresundskust torde fiskarena alltjämt hava svårigheter. Det torde emellertid kunna sägas, att med undantag i fråga om torsk avsättningen i stort sett varit någorlunda tillfredställande även på Öresundskusten.

I fråga om Öresundsfisket har styrelsen vidare anfört:

Vad anginge Malmöhus län syntes läget för fiskarena där alltjämt vara tryckt, särskilt för fiskarena vid Öresund. Att ställningen där alltjämt vore sämre än i Blekinge och Kristianstads län syntes — utom vad beträffade det felslagna sillfisket — hava sin grund däri, att filéskärning av torsk icke gjort några större framsteg. Från lantbruksstyrelsens sida hade emellertid fiskare i Limhamn redan i november 1934 uppmannats att organisera ett filéskärningsföretag och i skrivelse den 24 april 1935 gjorde Malmö fiskareförening u. p. a. sökningen om ett lån å 15,000 kronor för främjande av beredning och avsättning av fisk, vilken framställning den 16 augusti 1935 av Kungl. Maj:t överlämnades till 1935 års fiskeriutredning för att tagas i övervägande vid fullgörande av dess uppdrag.

Om man såge till priserna på de olika fiskslagen, syntes det endast vara torsk, som det vore svårt att finna avsättning för till skäliga priser. Med de priser, som rått på sill, funnes det enligt lantbruksstyrelsens mening icke anledning att införa någon reglering för detta fiskslag. Detsamma torde också — om än icke i lika hög grad — gälla rödspätta, skrubba och sandskädda.

Då det vid ett svårt läge för fiskarena gällde att genom åtgärder från statens sida hjälpa dessa till bättre utkomst, borde givetvis olika vägar prövas. I sådant avseende ansåge lantbruksstyrelsen sig böra särskilt framhålla, att då filéskärning av torsk visat sig verka starkt främjande för torskens avsättning i Blekinge län, det syntes ligga närmast till hands att genom organiserandet av filéskärning av torsk även i Malmöhus län söka bringa fiskarena hjälp. Staten borde därvid kunna skänka erforderligt stöd.

Lantbruksstyrelsen har vidare framhållit, att konsekvenserna av den föreslagna regleringen av fiskhandeln vore svåra att överblicka. Det gagn, regleringen kunde medföra för ett område, kunde komma att uppvägas av den skada, den kunde tillfoga andra områden. Den föreslagna regleringen skulle t. ex. medföra att fiskhandlare i Göteborg icke skulle kunna utan av fiskerinämden i visst fall lämnat tillstånd sända fisk till andra regleringsområden. Med hänsyn till varans ömtålighet vore det uppenbart, att förslagets genomförande i praktiken skulle kunna medföra betydande olägenheter. Lantbruksstyrelsen ville vidare understryka att det för det svenska havsfisket såsom helhet betraktat vore av största betydelse, att de svenska fiskarena kunde bibehållas vid sin frihet att anlöpa grannlänernas hamnar för avyttring av sin fångst.

Såsom slutomdöme har lantbruksstyrelsen uttalat, att behov av särskilda åtgärder till förbättring av avsättningen av färsk fisk inom det närmast ifrågavarande området numera syntes föreligga endast beträffande torsk inom Malmöhus län och att för dylika åtgärders vidtagande andra linjer borde övervägas än de av de sakkunniga föreslagna.

Länsstyrelsen i Blekinge län har såsom eget yttrande åberopat det av förvaltningsutskottet vid länets hushållningssällskap avgivna yttrandet, däri

bland annat framhållits, att i Blekinge län avsättningssvårigheter i fråga om färsk fisk yppat sig endast inom länets västra delar och där endast beträffande torsk. Att avsättningen av torsk vore bättre i de östra delarna av länet berodde på att grossisterna där i mycket stor utsträckning inrättat sig för torskens upparbetande till filéer. Under sådana förhållanden ansåge utskottet det icke motiverat med ett så kraftigt statligt ingripande som det föreslagna utan trodde utskottet, att ansträngningarna i första hand borde inriktas på att utvidga avsättningsmöjligheterna genom torskens förädling till filéer. Importen av torskfiléer borde enligt utskottets mening kunna regleras genom en lämpligt avvägd tull.

Länsstyrelsen i Kristianstads län har funnit det obestridligt, att de förhållanden, varunder avsättningen av färsk fisk nu ägde rum, icke vore tillfredsställande. Länsstyrelsen har emellertid ansett sig hava anledning ifrågasätta, om statens medverkan i den omfattning, som föreslagits, verkligen vore påkallad. Länsstyrelsen hölle nämligen före, att fiskhandeln skulle kunna ordnas genom ekonomiska sammanslutningar av fiskarena själva under ledning av en central organisation. Under förutsättning att en dylik organisation av handeln icke kunde åstadkommas, hade länsstyrelsen emellertid icke något att i huvudsak erinra mot de sakkunnigas förslag.

Länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Kalmar och Gävleborgs län ävensom *Kalmar läns södra hushållningssällskaps fiskerinämnd* och dess *norra hushållningssällskaps fiskeristyreelse* hava framhållit, att någon större erfarenhet ännu icke vunnits beträffande verkningarna av regleringen av strömmingshandeln och att, intill dess så skett, ytterligare åtgärder efter mönster av strömmingsregleringen icke borde vidtagas; länsstyrelsen i Stockholms län har i detta sammanhang vidare framhållit, att i fråga om strömmingen förelegat alldeles särskilda skäl för en organisation av handeln, vilka icke hade motsvarighet i fråga om annan fisk, främst strömmingens extraordinära känslighet för transporter och strömmingsfiskets utomordentliga omfattning utefter hela ostkusten.

I fråga om den föreslagna *fiskerinämnden* hava vissa erinringar framförts i yttrandena.

Länsstyrelsen i Malmöhus län har ansett, att en fiskerinämnd enligt det mindre omfattande alternativet skulle, såvitt förhållandena i länet anginge, för närvarande vara tillfyllest, men likväl — då behov av regleringar i förevarande avseende torde yppas även i andra delar av landet samt regleringarna skulle bli fotade å ett mera fast underlag, om ett organ inrättades, som hade att följa utvecklingen å marknaden inom och utom Sverige — förklarar sig böjd för att förordna tillsättandet av en nämnd enligt det vidare alternativet.

Stockholms handelskammare har yttrat, att det vore svårt att föreställa sig, att nämnden skulle kunna med tillräcklig snabbhet träffa erforderliga avgöranden exempelvis om tillstånd till inköp från annat regleringsområde.

Handelskammaren i Göteborg har framhållit, att nämndens befogenheter i förslaget vore vagt angivna, vilket kunde leda till godtycklighet i dess tjän-

steutövning. Handelskammaren vore icke övertygad om att nämnden komme att få betydelse annat än som kontrollmyndighet och för insamlandet av statistiska uppgifter. Vad beträffade den antydda avsättningsbefordrande verksamheten med avseende å exporthandeln förmenade handelskammaren, att fiskexporthandeln för närvarande av sina egna förbindelser i utlandet erhöle snabbare, bättre och framför allt tillförlitligare meddelanden om avsättningsmöjligheterna på de utländska marknaderna än som skulle bliva fallet, därest dylika upplysningar skulle införskaffas genom en statlig organisations ombud i utlandet. Den tidsspillan, som en dylik omväg via den statliga myndigheten skulle förorsaka, komme säkerligen att vålla, att månet gynnsamt tillfälle till försäljning försuttes.

Handelskammaren i Gävle har uttalat farhågor för att nämnden, med de stora men vagt angivna arbetsuppgifter, som enligt förslaget skulle åvila densamma, skulle tvingas till en utbyggnad av organisationen med ty åtföljande kostnader och tungroddhet.

Sveriges köpmannaförbund har uttalat, att förbundet icke ansåge tillräckliga skäl föreligga för inrättandet av ett nytt statligt kontrollorgan. De stödåtgärder, som borde ifrågakomma, kunde i varje fall genomföras med anlitande av redan tillgänglig sakkunskap inom förvaltningen och den enskilda handeln. Beträffande handeln med fisk gällde i särskilt hög grad, att all byråkratisk stelhet i fråga om organisationen därav borde undvikas.

Liknande synpunkter hava framförts av *svenska fiskhandelsförbundet*.

Uppsala läns fiskerinämnd har ifrågasatt, om det icke vore lämpligare att lantbruksstyrelsen, i samråd med fiskeriintendenter, fiskerikommittéer och fiskeriföreningar, finge sig anförtrott det uppdrag, som de sakkunniga tänkt sig skulle överlämnas till den föreslagna fiskerinämnden. *Fiskeriintendenten i Österhavets distrikt* har uttalat sig i samma riktning.

Blekinge läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott har anfört, att man med en viss oro kunde fråga sig, om en fiskerinämnd, förlagd exempelvis till Göteborg, skulle visa sig mäktig att på ett fullt opartiskt sätt tillvarata även Blekingefiskarens intressen. Förvaltningsutskottet har för sin del funnit det lämpligast, att ett statens verk, lantbruksstyrelsen eller kommerskollegium, finge övertaga de funktioner, som avsetts för den föreslagna nämnden.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har yttrat, att de ifrågasatta regleringsåtgärderna, därest de inskränktes till att avse Skåne och Blekinge, icke torde med nödvändighet förutsätta tillkomsten av någon statlig fiskerinämnd; de övriga ändamål, för vilka behövligheten av en sådan framhållits, torde enligt länsstyrelsens mening jämväl kunna utan någon särskild nämnd tillgodoses.

Beträffande de sakkunnigas förslag om prisreglering genom nämnden ävensom det ifrågasatta stipulerandet av minimipriser å fisk har i yttrandena anförts i huvudsak följande.

Skånes handelskammare — i vars yttrande *Smålands och Blekinge handelskammare*, såsom förut nämnts, förklarar sig instämma — har framhållit,

att med de högst skiljaktiga produktionspriser, som förefunnes för exempelvis torsk, det vore vanskligt att avgöra vilket pris som borde fastställas. För att tillfredsställa fiskarna å en viss ort kunde nämnden sålunda drivas att för hela regleringsområdet fastställa så höga priser, att å andra orter inom området ett överdrivet forcerat fiske framkallades. Huru de komplicerade problem, som därav kunde uppkomma, skulle bemästras, hade de sakkunniga icke berört.

Handelskammaren i Göteborg har påpekat, att nämnden genom sin prisreglerande verksamhet, såvitt ej därmed avsåges ett diktatoriskt fastställande av priserna, knappast komme att utöva annan inverkan än den, som tillgång och efterfrågan nu utövade; därvid vore ock att märka att tillgången för Göteborgs vidkommande i viss mån reglerades av en mellan intressenterna träffad överenskommelse om minimipriser.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har för sin del understrukit, att behövliga regleringar av fiskprisen även i fortsättningen kunde åstadkommas genom överenskommelser i enlighet med de riktlinjer, som nu prövades i Göteborg.

I flera yttranden, såsom i de av *lantbruksstyrelsen, förvaltningsutskottet i Blekinge läns hushållningssällskap* och *handelskammaren i Gävle* avgivna, har påpekats, att det icke vore lämpligt att fatta ståndpunkt till det föreliggande förslaget till reglering av fiskhandeln, innan de sakkunniga framlagt resultatet av sina överväganden rörande minimipris för fisk.

I vissa andra yttranden, såsom i *Sveriges köpmannaförbunds* och *svenska fiskhandelsförbundets* yttranden, har uttalats, att föreskrivandet av minimipris å färsk fisk torde få en prisstabiliserande verkan, varför en dylik anordning förordades.

Det är en känd sak, som ytterligare bestyrkes av vad som förekommit i *Departements- chefen.* ärendet, att det sydsvenska havsfisket under flera år kämpat med stora ekonomiska svårigheter. Dessa lära till icke ringa del haft sin grund i avsättningsförhållandena på fiskmarknaden. Särskilt synes torskfisket vid den svenska Öresundskusten av dylik anledning kommit i en bekymmersam ställning. Ehuru under de båda senast förflutna åren en viss förbättring i läget torde hava inträtt, förefinnas alltjämt svårigheter för Öresundsfiskarna att till skäliga priser få avsättning för sin torsk. Orsaken lär, såsom bland annat Skånes handelskammare yttrat, huvudsakligen vara den, att fisket i fråga till följd av vissa i yttrandet närmare angivna omständigheter bedrives under ogynnsammare förutsättningar än vad fallet är med torskfisket inom vissa närbelägna fiskevatten. Sannolikt är, att, om en varaktig förbättring av läget i fråga om det svenska torskfisket i Öresund skall kunna vinnas, vissa förändringar med avseende å såväl fiskets bedrivande som fiskens beredning och försäljning måste genomföras. Härför erforderliga åtgärder torde näpeliggen kunna åstadkommas annat än under målmedveten medverkan från fiskarna själva och deras organisationer. Ännu lär det dock dröja ganska länge, innan någon starkare insats från fiskarens egen sida kan på-

räknas. Utsikterna härtill minska i samma mån som fiskarbefolkningens ekonomiska läge försämras. En av de viktigaste förutsättningarna för att här berörda problem skola ernå en tillfredsställande lösning är därför, att åtminstone det värsta hotet mot existensmöjligheterna undanröjes. Detta synes kunna ske, om på sätt de sakkunniga föreslagit en viss tvångsorganisation av handeln med torsk genomföres. Av det sagda följer att en dylik anordning bör hava karaktären av ett försök och tillämpas allenast för en kortare övergångstid. Det bör eftersträvas, att genom andra åtgärder här antydda statsingripande så snart som möjligt göres överflödigt. Med avseende på annat fiske än torskfiske är jag icke för närvarande beredd föreslå ingripande av förevarande slag.

Vid utformandet av nämnda organisation bör sökas beredas möjligheter till en jämn avsättning av Öresundstorsken till skäligen priser. De sakkunnigas förslag synes i huvudsak ägnat att tillgodose detta syfte. Jag tillstyrker alltså i likhet med de sakkunniga, att, om Kungl. Maj:t så förordnar, rätten att idka partihandel med färsk torsk göres beroende av särskilt tillstånd, med vilket förbindes skyldighet för vederbörande att ställa sig till efterrättelse de föreskrifter med avseende å rörelsen, som kunna finnas erforderliga för främjande av det avsedda målet. Det torde, såsom de sakkunniga erinrat, ej vara nödvändigt, att dylikt tillstånd förbehålles särskilda organisationer, utan tillstånd synes kunna lämnas en var, som är villig underkasta sig nyssnämnda föreskrifter. Vad angår frågan om vilken myndighet, som skall äga lämna tillstånd till partihandel, delar jag den uppfattning, som kommit till uttryck i flera av yttrandena, att det icke torde vara påkallat att för ärenden av ifrågavarande art tillskapa ett särskilt organ. Jag förordar, att det uppdrages åt lantbruksstyrelsen att meddela tillstånd till partihandel med färsk torsk ävensom att i övrigt handhava de uppgifter, som kunna förämlas av den föreslagna anordningen. Därest partihandeln sålunda göres beroende av tillstånd, torde detaljhandel icke böra få bedrivas med färsk torsk, som inköpts från annan än den, vilken erhållit dylikt tillstånd. Detaljhandel med egen fångst torde däremot alltjämt böra fritt få idkas. Jag utgår vidare i likhet med de sakkunniga från att med försäljning av egen fångst jämställas försäljning, som för vederbörande fiskares räkning sker genom någon hans familjemedlem. I detta sammanhang må anmärkas, att de här föreslagna bestämmelserna om handel med färsk torsk givetvis även avse handel med exempelvis färska filéer av sådan fisk.

Ehuru det, såsom jag förut framhållit, egentligen torde vara endast beträffande Öresundskusten, som frågan om en reglering av torskhandeln för närvarande är aktuell, synes möjlighet böra finnas att, om omständigheterna därtill skulle förämlas, utvidga regleringens tillämpningsområde. Det torde få bero på Kungl. Maj:t att besluta härutinnan. De grundläggande bestämmelserna i ämnet torde böra sammanfattas i en förordning, vilken bör träda i kraft den 1 juli 1936; den torde tillsvidare icke böra förlänas giltighet för längre tid än till och med den 30 juni 1939.

I anslutning till vad i det föregående anförts har inom jordbruksdeparte-

mentet utarbetats förslag till förordning om viss reglering av handeln med färsk torsk, vilket torde få såsom *bilaga* fogas till statsrådsprotokollet. Förslaget är avfattat i nära överensstämmelse med förordningen den 15 juni 1934 (nr 282) om viss reglering av handeln med färsk strömming.

Enligt 2 § i nyssnämnda författningsförslag skola närmare föreskrifter angående villkoren för tillstånd till partihandel med färsk torsk meddelas av Kungl. Maj:t eller enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande av lantbruksstyrelsen. Vad dessa villkor beträffar synes huvudregeln böra vara, att den, vilken erhållit dylikt tillstånd, skall vara skyldig att vid inköp av färsk torsk vända sig i första hand till svenska fiskare inom regleringsområdet. Skulle den av nämnda fiskare fångade torsken vara otillräcklig för behovet inom området, bör partihandlaren vara oförhindrad att från andra leverantörer täcka sagda behov. Partihandlaren torde därvid böra hava fria händer att välja den leverantör, han finner för gott. Jämväl import bör alltså för detta fall vara tillåten. Att göra partihandlaren rätt att sålunda utifrån fylla det behov, som fiskarna inom regleringsområdet icke kunna täcka, beroende av tillstånd i varje särskilt fall torde icke vara lämpligt. Redan den ytterst brådskande naturen hos ärenden av ifrågavarande art torde nödvändiggöra, att vederbörande partihandlare lämnas en viss rörelsefrihet. Några större olägenheter ur regleringssynpunkt av en dylik frihet torde näppeligen behöva befaras, då det naturligtvis står öppet för var och en att, om en partihandlare finnes fullgöra sina skyldigheter på ett otillfredsställande sätt, påtala förhållandet hos lantbruksstyrelsen. Skulle fångsten inom regleringsområdet visserligen i och för sig vara tillräcklig för att tillgodose områdets behov, men fiskarna för fångsten begära ett sådant pris att detaljförsäljningspriset skulle ställa sig oskäligt högt, torde partihandlarna likaledes böra beredas möjlighet att vända sig till svenska leverantörer utom området eller att genom import fylla behovet. För att icke syftet med regleringsåtgärderna skall förfelas, torde dock en bestämmelse av nu angiven innebörd böra tillämpas med stor urskillning. Sålunda kan givetvis icke den omständigheten i och för sig, att torskpriset på annan ort är lägre än det av fiskarna inom regleringsområdet begärda, medföra att sistnämnda pris anses oskäligt. Bestämelsen i fråga torde med andra ord knappast böra tillämpas i andra fall, än där fiskarna söka utnyttja sin privilegierade ställning till att begära priser, vilka överstiga vad de lojalt kunna fordra. Till förebyggande av missbruk och stridigheter torde det vara nödvändigt, att i förevarande fall rätten att vända sig till leverantörer utanför regleringsområdet göres beroende av lantbruksstyrelsens medgivande. — Angivna undantag från huvudregeln äro betingade icke blott av partihandlarnas egna utan även av konsumenternas intressen. Av hänsyn till sistberörda intressen torde den, som erhållit tillstånd att idka partihandel inom regleringsområdet, böra låta sig angeläget vara att med beaktande av det förut anförda söka ordna en tillfredsställande tillförsel av torsk till området ifråga.

Det torde ligga i sakens natur, att partihandeln icke kan eller ens bör i varje detalj regleras genom de villkor, som enligt vad nu sagts skola för-

knippas med tillstånd till sådan handel. Man får nöja sig med att angiva vissa allmänna riktlinjer. Erforderlig tillsyn över huru förhållandena i praktiken utveckla sig torde böra utövas av lantbruksstyrelsen. För att möjliggöra kontroll över partihandlarna torde dessa böra vara skyldiga att på anmodan lämna lantbruksstyrelsen alla de upplysningar angående av dem bedriven handel med färsk torsk, som styrelsen kan finna erforderliga. Det torde även böra åligga dem att på anfordran ställa sin bokföring till lantbruksstyrelsens förfogande i och för kontroll av verksamheten. Helt naturligt har i dylikt fall lantbruksstyrelsen att tillse, att dylik bokföringsgranskning utföres på sådant sätt, att ej olägenhet därav uppstår för vederbörande affärsföretag. Styrelsen bör vidare för att kunna leda utvecklingen i rätt riktning äga tilldela partihandlare, som icke lojalt utövar sina befogenheter, varning eller för kortare eller längre tid indraga partihandelstillståndet.

Proposition i ärendet torde jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna avlåtas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända. Jag förutsätter att, innan förordnande av Kungl. Maj:t meddelas enligt det av mig förordnade författningsförslaget, det ytterligare övervägande av ärendet, som ur handelspolitisk synpunkt kan finnas erforderligt, skall hava ägt rum. Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att antaga det såsom bilaga till detta protokoll fogade förslag till förordning om viss reglering av handeln med färsk torsk.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall och förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Allan Tigerschiöld.

Bilaga.

Förslag

till

förordning om viss reglering av handeln med färsk torsk.

Häri genom förordnas som följer:

1 §.

Partihandel med färsk torsk må, där Kungl. Maj:t så förordnar, under viss tid och inom visst område av riket icke bedrivas utan tillstånd av lantbruksstyrelsen.

Inom område, där partihandel är beroende av tillstånd som i första stycket sägs, må ej idkas detaljhandel med färsk torsk, inköpt från annan än den som erhållit sådant tillstånd.

Med partihandel förstås i denna förordning sådan handel som bedrives till återförsäljare i och för deras rörelse. Med detaljhandel förstås all annan handel.

2 §.

Närmare föreskrifter angående de villkor, varunder tillstånd till partihandel må åtnjutas, meddelas av Kungl. Maj:t eller enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande av lantbruksstyrelsen.

3 §.

Den som inom område, beträffande vilket förordnande jämlikt 1 § meddelats, i strid mot bestämmelserna i nämnda paragraf driver handel med färsk torsk straffes med dagsböter.

4 §.

Den som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot denna förordning, fortsätter samma förseelse skall, när han därtill varder lagligen förvunnen, för varje gång stämning därför utfärdats och delgivits dömas till de böter, som äro stadgade för sådan förseelse.

5 §.

Förseelse mot denna förordning lyder under allmänt åtal, som anhängiggöres vid allmän domstol.

Böter tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1936 och gäller till och med den 30 juni 1939. I fråga om sådan under tiden för förordningens giltighet begången förseelse, som i förordningen avses, skall vad där är stadgat om påföljd av förseelsen gälla även efter sistnämnda dag.
